

Lessen voor ons als getuigen van de Heer

door: L. Porret-Bolens

1 Koningen 19

De toestand in Israël was heel droevig toen de HERE de beide profeten Elia en Elisa verwekte. In een toestand waarin door de ontrouw van het volk zoveel en ellende en verval zich opstapelde, toonde Hij op een duidelijke manier de hulpbronnen van Zijn genade en openbaarde Hij Zichzelf. Wat een grote gunst gaf de HERE aan Zijn beide dienstknechten door hen als Zijn getuigen en vertegenwoordigers te laten optreden te midden van dit afvallige volk, dat uiteindelijk toch zou vallen onder het oordeel!

We willen nadenken over de geschiedenis van 1 Koningen 19 om daaruit bijzondere lessen te trekken: lessen die de moeite waard zijn om te onthouden, om te blijven in de weg van de Heer en in staat te zijn Hem te eren door ons getuigenis. Want *“al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden en zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, op wie de einden van de eeuwen zijn gekomen”* (1 Kor. 10:11).

De eerste les

Elia openbaarde aan het begin van zijn dienst een bijzondere kracht. Zijn woorden legden daarvan getuigenis af: *“Zo waar de HERE, de God van Israël, leeft, in wiens dienst ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen zijn, tenzij dan op mijn woord”* (1 Kon. 17:1). Hier lezen we ook wat het geheim was van zijn kracht. De profeet stond ¹ voor de HERE. Dat is de beste plaats die een getuige van God in iedere tijd kan innemen. Als hij die verlaat, duurt het niet lang of hij verliest zijn kracht. Wat een verschil vormt dit met dat wat we vinden in 1 Koningen 19. Hier liet Elia de actuele omstandigheden toe zich tussen hem en zijn God te plaatsen. Zijn vertrouwen was ineens verdwenen. Het is gemakkelijker anderen te bekritisieren dan zelf oprecht te blijven handelen. Laten we dus oppassen een oordeel uit te spreken over de daden van een geëerde dienstknecht zoals Elia. Toch kunnen we uit zijn geschiedenis lessen leren voor onszelf.

Wat een opmerkelijke verandering voltrok zich in het leven van deze man Gods. Toen zijn gedachten niet meer op de HERE gericht waren, zijn enige Hulp, ging hij naar zichzelf kijken. Hij keek naar dat wat hem

persoonlijk betrof, de uiterlijke omstandigheden, hoewel zijn hart nog altijd leek te branden van ijver voor de eer van de HERE.

Ongelukkigerwijs gebeurt dat ook vaak bij ons, als onze ogen afdwalen van Hem die ons moet leiden. Zonder dat we erbij nadenken komt het eigen ik op een of andere manier in de plaats van Hem, die alléén ons hele leven moet besturen. Talrijke oorzaken kunnen daaraan ten grondslag liggen. Vaak zijn deze oorzaken onbenullig. Soms is het voldoende dat we onterecht beschuldigd worden, waardoor ons eigen ik in opstand komt; of we worden onrechtvaardig behandeld, zodat we menen het slachtoffer te zijn. Het is veelal voldoende onze *gedachten* deze vervelende koers te geven. Als we deze neigingen van ons hart niet direct oordelen en niet direct de gemeenschap met de Heer zoeken om van Zijn genade te genieten, dan zijn we al snel op een hellend vlak en glijden we soms verder af dan we in feite zouden willen. Let op de *eerste* beweging van het hart en oordeel die direct. Let op de *eerste* stap die je in een bepaalde richting doet, de rest hangt daarvan af.

Elia had een krachtig getuigenis van de HERE afgelegd. Maar de bedreigingen van Izebel lieten hem aan zichzelf en zijn *eigen* belangen denken. En dit beïnvloedde op een treurige manier zijn gedrag en zijn getuigenis: *“Toen hij dat had vernomen, maakte hij zich gereed en ging weg om zijn leven te redden; en gekomen tot Berseba, dat tot Juda behoort, liet hij zijn knecht daar achter”* (vs. 3).

Meer lessen

Wij zien drie dingen in het gedrag van de profeet veranderen:

(1) De plaats van afscheiding die hij innam tegenover alle anderen. Dat was een eigen keus, want deze keus zou door de HERE twee keer afgekeurd worden. Maar liet God Zijn afgedwaalde getuige over aan de omstandigheden en zijn eigen gevoelens? Nee, Hij hield Zijn oog op hem gericht en zou hem in Zijn grote goedheid een ernstige les leren. Hij zou Zich daartoe van een engel bedienen, omdat de profeet niet meer de directe gemeenschap met zijn God genoot. Hij zou Zijn goedheid en hulp voor Elia openbaren in de ongunstige omstandigheden waarin hij zichzelf had

¹ Een betere vertaling is: *“voor wiens aangezicht ik sta”*. (SV).

gebracht. Dat zou hem onder de indruk brengen van de genade waarvan hij het voorwerp was.

Zonder de Heer kunnen wij het onszelf moeilijk maken. Het lijkt dan wel of alles wat we doen verloren moeite is. Dit overkwam ook de discipelen bij de zee van Tiberias (Joh. 21). Ze hadden de hele nacht gevist zonder iets gevangen te hebben. De tegenwoordigheid van Jezus veranderde hun situatie en herstelde hen in de gemeenschap met hun goddelijke Meester. Zij kenden Zijn kracht en goedheid.

Met de profeet was het nog niet zover. Door zijn eigen wil scheen hij Gods openbaring van genade jegens hem niet te hebben begrepen. Hij vervolgde zijn reis en ging steeds verder. Aan het eind verborg hij zichzelf in een spelonk waar hij overnachtte (19:9). Liet de HERE hem daar aan zijn treurige lot over? Nee, Hij wendde Zich nu rechtstreeks tot hem en het eerste woord dat Hij tot hem sprak, moest direct zijn hart raken: *“Wat doet gij hier, Elia?”* De HERE wilde hem opmerkzaam maken op de plaats die hij had ingenomen. God kon die positie niet goedkeuren. Wie kan iemand beter van zijn afdwalingen overtuigen dan de HERE? Maar Elia's arme hart verontschuldigde zich liever dan dat hij de vermaning eenvoudigweg accepteerde. Zo toonde hij hoever hij van de HERE verwijderd was.

(2) Nu leren we iets dat uit het eerste voortvloeit, en wel door het antwoord dat Elia aan de HERE gaf. Elia, die gescheiden was van het volk, zou eigenlijk net zoals Mozes tussenbeide moeten treden als voorspraak voor het volk (Ex. 32:32; 33:13). Hij zei echter: *“Ik heb zeer geijverd voor de HERE, de God der heerscharen, want de Israëlieten hebben uw verbond verlaten, uw altaren omvergehaald en uw profeten met het zwaard gedood, zodat ik alleen ben overgebleven”* (19:10). Wat een verschil met Mozes, die op dezelfde plek een beroep deed op de ontferming van God jegens degenen die Hem hadden onteerd! Elia wilde zichzelf rechtvaardigen en vervulde bij de HERE de treurige rol van aanklager van zijn volk. In Romeinen 11:2 staat: *“Of weet u niet wat de Schrift zegt in de geschiedenis van Elia? Hoe hij Israël bij God aanklaagt”*. Dat alles was het onvermijdelijke gevolg van de positie die hij had ingenomen, door een weg te gaan die zijn hart hem had ingegeven.

Past het ons, die in onszelf niets zijn dan alleen de voorwerpen van Gods soevereine genade, zo'n houding aan te nemen en zulke gevoelens te koesteren ten opzichte van onze broeders? Wij vergeten vaak dat het een onmetelijke genade is die God ons geeft, om Zijn getuigen te zijn. Hij heeft ons helemaal niet nodig om getuigenis van Zichzelf te geven. Maar wij hebben Hem onophoudelijk nodig om in staat te zijn dit getuigenis te geven. Elia had dit allemaal uit het oog verloren. Op het moment dat wij de plaats verlaten die de Heer ons heeft gegeven en de dienst die Hij ons heeft toevertrouwd met het oog op het welzijn van onze broeders en hun opbouw, zijn wij geneigd onszelf te verheffen. Wij gaan onze broeders beschuldigen, terecht of onterecht. Aan iedereen die zich op deze manier apart plaatst van zijn broeders door hen te

beschuldigen, kan deze ernstige vraag gericht worden: *“Wat doet u hier?”* De gevoelens van de profeet waren in dit gedeelte niet in overeenstemming met het karakter van de God van alle genade: een God die Zijn volk wilde zegenen in plaats van het te oordelen, en die ook Elia wilde zegenen. Hij wil hem dat duidelijk gaan maken.

(3) Nu de gedachten van Elia over God Zelf. Wat was zijn wens? Hij was immers heel ijverig geweest voor de HERE, de God der heerscharen? Hij wilde iets heel bijzonders, namelijk dat de HERE in oordeel tussenbeide zou komen om Zijn eer en de eer van Zijn dienstknecht te handhaven. Hij meende dat dit vereist was voor de eer van God. Elia was echter in dit geval maar weinig op de hoogte van de gedachten van God over Zijn arme volk. Is dat bij ons ook niet vaak het geval met betrekking tot de dingen die gebeuren, als wij niet meer in gemeenschap met Hem leven? Alles kan verkeerd worden begrepen als wij de dingen met *onzelf* in verband brengen, met het eigen ik, ja, zelfs dikwijls in heel eenvoudige dingen.

God zal oordelen, want Hij houdt de schuldige zeker niet onschuldig. Maar Hij zal het doen als het kwaad zijn hoogtepunt heeft bereikt, als de toestand wanhopig is. Het oordeel is een *vreemd* werk en een ongewone arbeid voor Hem. De ontvouwing van de genade heeft, met eerbied gesproken, Zijn voorkeur. Daarin heeft Hij welbehagen, en in ons gedeelte geeft Hij werkelijk te kennen Wie Hij in Zichzelf is. *“De HERE is genadig en rechtvaardig, en onze God is ontfermende”* (Ps. 116:5). Over dit onderwerp gaat de HERE in Zijn geduldige goedheid Zijn dienstknecht onderwijzen. En wie kan leren zoals Hij?

Lessen in Gods nabijheid

Maar het eerste dat God deed was Elia in Zijn *tegenwoordigheid* brengen, want alleen in die positie kan Gods Woord met kracht werken in ons hart. God zei: *“Treed naar buiten en ga op de berg staan voor het aangezicht des HEREN”* (vs. 11). Daar was Elia in de eerste plaats getuige van de openbaring van de kracht van God in het oordeel. Dit gebeurde door drie middelen: de stormwind, de aardbeving en het vuur. Hierdoor gaf de HERE te kennen dat niets, absoluut niets, in staat is Hem tegen te houden en de handhaving van Zijn rechten te verhinderen. Maar werd de HERE op die manier geopenbaard in Zijn wezenlijke karakter? Nee, want Hij was in geen van deze drie verschijnselen.

Toen Elia dat zag, verborg hij zich in de spelonk, want wie zou voor God kunnen bestaan als Hij Zichzelf alleen in dit karakter openbaarde? Maar toen hij de zachte en tere stem hoorde, die van de genade, verliet hij de spelonk en omwond hij zijn gezicht met zijn mantel. Op deze wijze wil God Zich in de volheid van Zijn wezen openbaren aan onwaardige zondaars zoals wij zijn. In de tegenwoordigheid van de God van alle genade hoorde de profeet opnieuw de ernstige vraag, waarop hij al eerder antwoord had gegeven: *“Wat doet*

gij hier, Elia?” (vs. 13). Elia gaf precies hetzelfde antwoord. Dit laat zien wat er op de bodem van zijn hart leefde. Hij verontschuldigde zichzelf opnieuw en oordeelde anderen onbarmhartig. Helaas, wat is het hart van een mens als het aan zichzelf is overgelaten – of het nu tegenover het oordeel staat of tegenover de genade. Het is onverbeterlijk. Maar God kan het hart van Zijn dienstknecht buigen en het tot zwijgen brengen, zoals Hij ook bij Job deed.

Wanneer de mens zwijgt, kan God hem onderwijzen en hem Zijn gedachten openbaren. En dat deed Hij ook bij Zijn dienstknecht Elia. Wij kunnen heel positief denken over onszelf, totdat wij werkelijk voor God worden geplaatst. Dan beginnen wij van gedachten te veranderen en leren wij beschaamd ons aangezicht te bedekken, zoals Elia dat deed met zijn mantel. Wij leren dan onszelf weg te cijferen. Zo gaat het met iedereen die geleerd heeft zichzelf te zien in het licht van God. Wij hebben dan begrepen dat wij absoluut niets zijn. Deze les wilde de HERE ook aan Elia leren, door hem voor Zijn aangezicht te stellen en door de vraag te herhalen: *“Wat doet gij hier, Elia?”* God toonde hem Zijn gedachten door drie opdrachten te geven, die hij niet had kunnen voorzien:

1. De eerste zou hem *verootmoedigen*. Elia kreeg de opdracht de werktuigen van het oordeel aan te wijzen.
2. De tweede zou hem nog méér *verootmoedigen*: Elia moest Elisa zalven als profeet in zijn plaats.

3. De derde zou de profeet *beschamen*. Namelijk de verklaring dat de HERE zeventuizend getrouwen had bewaard, die de knie voor de Baäl niet hadden gebogen.

Elia bleef zwijgen en op het bevel van God keerde hij terug om Zijn wil nederig uit te voeren. Zijn dienstwerk en zijn getuigenis waren beëindigd. Op de eerste plaats wierp hij zijn mantel over de schouders van Elisa, die hem moest opvolgen. Zo eindigde de dienst van Elia. Hij ging naar andere oorden, waar geen sprake is van de mens met zijn fouten, maar alleen van de genade van God. De genade, die triomfeert en die het hart van de gelovige voor eeuwig zal verhogen.

Zoals het suizen van een zachte koelte Elia uit de spelonk liet komen, zou de genadedienst van Elisa tot gevolg hebben dat de duizenden getrouwen, die Elia niet had kunnen ontdekken, uit hun schuilhoeken kwamen. Zij zouden de gedachten van de HERE volbrengen, die ook hen wilde zegenen en met hen dit arme volk, dat zover van Hem was afgeweken. En wat voor belangrijk onderwijs is er voor ons te vinden in dit ernstige verhaal? *Laten we oppassen dat we niet door onze eigen wil – als we erin volharden – een einde maken aan ons getuigenis voor de Heer.*

Laten we de vermaning zorgvuldig onthouden, die Paulus gaf aan Timoteüs: *“Sterk je in de genade die in Christus Jezus is”*. Dan zullen we dit kostbare karakter tot eer van onze God kunnen openbaren (2 Tim. 2:1).

“Maar u moge de Heer doen toenemen en overvloedig zijn in de liefde tot elkaar en tot allen, zoals ook wij tot u; opdat Hij uw harten versterkt om onberispelijk te zijn in heiligheid voor onze God en Vader bij de komst van onze Heer Jezus met al zijn heiligen. Amen” (1 Tess. 3:12-13).

Oorsprong: [Le Messenger Évangélique 1913-68](#)

Titel: [Pour les témoins du Seigneur](#)

[Oude Sporen 2008](#)